

Monahia Filofteia

Egumena Sihăstriei
„Maica Domnului de la Vrioulon”

MAICA BUCURIEI

Monahia Gavrilia Papaianis

Traducere din limba greacă:

Cristian Spătărelu

EDITURA EGUMENIȚA

2019

Poezie dedicată maicii Gavrilia:

Acolo unde Sfânta Sofia odihnește
 spălată de apele Bosforului,
 a fost voia lui Dumnezeu să înflorească ființa ta.
 Ai crescut ca o domniță printre mulțimi de flori,
 în cele mai bune școli cu dascăli faimoși
 și doi părinți care ți-au dat
 dragoste nemărginită.
 Însă tu erai însetată de altele mai autentice și mai
 înalte,
 fiindcă sufletul tău se alipise
 de flacăra lui Hristos.
 Ai cutreierat lumea întreagă, fără să iei ceva cu tine,
 purtai cu tine doar credința, curajul și nădejdea,
 și le țineai strânse în inimă,
 care era doar iubire.
 Tăcută, netulburată, ai străbătut lumea
 avându-L pe Domnul far
 în drumul vieții tale,
 și i-ai ajutat pe cei neputincioși, pe leproși, pe săraci,
 pe cei prizonieri
 și pe toți cei pe care ți i-a trimis Dumnezeu
 și pe alții pe care tu i-ai cerut.
 Și astfel în amurgul – de pe pământ – al vieții tale
 întru Hristos,
 Dumnezeu ți-a făcut un dar pentru tot ce ai lucrat:
 Te-a trimis în insula Leros cea de valuri scăldată,
 pentru a-ți pregăti aripile cele de îngeri croite,
 și a zbura în veșnica Lui îmbrățișare.

Cuprins

Prolog	5
Introducere	9
Rădăcinile maicii Gavrilia	15
Anii fericiți ai copilăriei	15
Relația cu mama ei	17
Creșterea ei	18
Un scurt istoric	19
Prima chemare – Monahismul	21
Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul Tău!	21
Mergi, vinde tot ce ai... și apoi, luând Crucea, vino și urmează Mie!	24
Al Domnului este pământul și plinirea Lui	24
Facă-se voia Ta	27
Pentru ca și viața lui Iisus să se arate în trupul nostru	33
Dumnezeu Și-a ales pe cele nebune ale lumii ca să rușineze pe cei înțelepți	35
Virtuți și harisme	39
Tuturor toate m-am făcut, ca în orice chip să măntuiesc pe unii	39
Vreme este să taci și vreme să grăiești	44
Toate să se facă cu cuviință și după rânduială	48
Îmbrăcați-vă, dar, ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și preaiubiți, cu milostivirile îndurării	51

Respect pentru oameni și cărți

„Inima care arde pentru toată făptura”	54
Luați seama la crinii câmpului	56
Cereți și vi se va da; căutați și	
veți afla; bateți și vi se va deschide	58
Duhuri slujitoare, trimise ca să slujească	62
Trupul vostru este templu al Sfântului Duh	64
Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui	64

Lucrarea misionară a maicii Gavrilia	73
Mergând, învățați toate neamurile	73
Cucernicie curată și neîntinată aceasta este:	
să cercetăm pe orfani și pe văduve în necazurile lor	77
Ținând adevărul în iubire	82

Despre viața sacramentală	87
În adunări binecuvântați pe Domnul	87
Ascultați pe mai-marii voștri și vă supuneți lor	91
Căci voi, fraților, ați fost chemați în libertate	96

Lucrările trupului și roadele duhului	101
Iar mai mare dintre acestea este dragostea	101
Mai fericit este a da decât a lua	103
Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți	104
Bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi	107
Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plângeți cu cei ce plâng	112
Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor	116

Despre judecarea și osândirea aproapelui	121
Nu judecați, ca să nu fiți judecați	121
Că am auzit ocara multora din cei ce locuiesc împrejur	123

Rânduiala zilnică	127
Ca o pasăre singuratică pe acoperiș	127
Pentru că Dumnezeu nu este al neorânduiei, ci al păcii	132

Odihna sufletului și a trupului	135
Mângâiere a dragostei, milostivire și îndurare	135
Suntem bună mireasmă a lui Hristos	137
„Îmi e de ajuns doar să te văd”	141

Spre sfârșit	145
Căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune	145
Vremea despărțirii mele s-a apropiat	149
„Sora noastră, Gavrilia,	
își tunde părul capului său”	152

Fericită este calea...	155
Feriți cei morți, cei ce de acum mor întru Domnul	155
Parastasul de patruzeci de zile	159
Strămutarea moaștelor maicii	160

Prezența de după moarte a maicii Gavrilia	165
Nu vă voi lăsa orfani; voi veni la voi	165

O poveste adevărată	187
----------------------------------	-----

Epilog	193
---------------------	-----

nânci, pretutindeni. Să-L slăvești pe Dumnezeu pentru fiecare zi pe care ți-o dăruiește și să-I spui: „Facă-se voia Ta, Doamne”.

În fine, lucrul care m-a ajutat esențial să mă statornicesc în Biserica lui Hristos fără sentimentisme și pași înapoi a fost sfatul pe care mi l-a dat atunci când i-am spus că i-am vorbit despre ea unui prieten pe care-l aveam din viața mea „dinainte de a-L cunoaște pe Hristos”. Îi povestisem aceluia despre vizita ei la bisericuța noastră, despre credința ei, despre activitatea ei misionară și îi propusesem s-o viziteze împreună cu mine sau singur. Atunci el a reacționat ca și când ar fi fost curentat. Nu voia în niciun chip s-o cunoască și în plus părea că propunerea mea l-a deranjat. Înainte de a apuca să termin fraza, maica Gavrilia mi-a răspuns spontan și hotărât: „Depart, depart, depart de aceste lucruri”. Evident că își dăduse seama ce s-a întâmplat. Acest tânăr se ocupase mai demult de vrăjitorii, încât simțea foarte bine puterea pe care o ascundea maica în ea datorită harului Sfântului Duh și de aceea refuza s-o întâlnească.

Nu mă voi întinde la arătări ale maicii Gavrilia după cuvioasa ei adormire. Important pentru noi este această „adiere ușoară” pe care ne-a lăsat-o, și mie personal mi-a arătat calitatea și valoarea unor lucruri și idealuri care astăzi par „depășite”.

Rădăcinile maicii Gavrilia

Anii fericiți ai copilăriei

Maica Gavrilia Papaianis s-a născut la 2 octombrie 1897 la Constantinopol. Părinții ei se numeau Ilie și Victoria. A fost al patrulea și „cel mai răsfățat” copil al familiei și numele ei era Avrilia, „briza lui Ilie”, după cum spunea glumind nașul ei.

Părinții ei aveau o situație financiară bună, aparțineau clasei înaltei nobilimi și se distingeau prin profunda lor educație – pe care se străduiau s-o transmită și copiilor lor -, cultivarea interioară și relațiile sociale.

Maica avea amintiri minunate din anii copilăriei sale. După cum chiar ea spunea, a fost cel mai răsfățat copil al lui Dumnezeu. Spunea că pilda și iubirea pe care o au părinții între ei este cea mai bună metodă pedagogică.

Odată i-a povestit cu multă simplitate și naturalețe iubitei sale fiice duhovnicești E.T. că, atunci când mergea cu familia la Lucerna, în Elveția, împreună cu guvernantele lor, stăteau la hotelul „National”, care până de curând a fost unul dintre cele mai mari și mai luxoase hoteluri. Aceleiași tinere i-a povestit că părinții ei o trimiseseră să studieze botanica la Estavayer-le-Lac din Elveția și uda cu

lacrimi scrisorile pe care le trimitea acasă, pentru că îi era dor de ei. Atunci mama sa a luat faimosul tren „Orient Express” și s-a dus la ea – lucru foarte greu în vremea aceea.

Însă în afară de resursele materiale, limbile străine, educația muzicală, familia ei se distingea pentru iubirea pe care o aveau toți pentru Hristos. Mai ales sora ei mai mare, Vasiliki, era foarte credincioasă și o ajuta mult pe tânăra Avriția să cunoască viețile sfinților. De asemenea, fratele ei Alexandru, la o vârstă mai înaintată a dezvoltat legături strânse cu Sfântul Munte, cinstindu-l mult pe Sfântul Siluan și considerând cunoașterea acestuia un punct important în viața lui.

Ca familie erau foarte uniți și se iubeau mult între ei. Maica spunea că anii copilăriei sale semănau cu un vis. Vorbea despre minunatele amintiri ale Crăciunului, când toată familia împreună mergea cu evlavie la Sfânta Liturghie din noaptea de Crăciun în Constantinopolul deseori acoperit cu zăpadă și după aceea se întorceau toți la căldura căminului lor, unde îi aștepta masa îmbelșugată, pe când pisicile ei iubite dormeau fericite în fața sobelor. Când își amintea toate acestea se bucura și semăna cu un copilăș înțelept.

Mai târziu, de multe ori, pentru a se odihni și pentru a dăruia odihnă, măicuța cânta colindele ei preferate. Sora A., monahia pe care o iubea mult, împreună cu care s-a nevoit aproape douăzeci de ani, povestește că prima dată când au mers amândouă la Ierusalim, cu puțin înainte de Crăciun, fiind

obosite de călătorie, au ajuns la un hotel și acolo sora A., încă mireancă, a început încet-încet să cânte colinde și maica Gavrilă i s-a alăturat îndată, continuând să cânte împreună. Sora A. mărturisește:

„Sora Gavrilă era ca o fetiță care strălucea de bucurie”.

Părinții maicii Gavrilă aveau o relație foarte armonioasă între ei, o relație de venerare. Și în plus, după cum spunea în glumă maica, „se armonizau ca un ceasornic”, adică parcă ar fi fost înțeleși, când unul se enerva pentru ceva, celălalt tăcea și invers. Niciodată nu apăreau în fața copiilor lor în dezaord și nu-i implicau în conflictele lor. Astfel, a crescut într-un mediu liniștit, lucru atât de necesar și acum atât de rar.

Relația cu mama ei

O legătură deosebită o avea cu mama ei, care a devenit și izvorul din care a scos mai târziu toate resursele de iubire față de întreaga lume. În discuțiile cu părintele nostru duhovnicesc Gavriil, de multe ori i-a spus că, dacă nu ar fi avut această relație deosebită cu mama ei, „farul vieții sale întru Hristos”, cum o numea, n-ar fi putut continua să-i îmbrățișeze pe toți oamenii cu aceeași iubire, să-i accepte pe toți.

K.S., o fată care a cunoscut-o pe maica Gavrilă încă din burta mamei sale, întrucât s-a născut prematur după o sarcină foarte grea, în care mama și fiica s-au aflat în mare primejdie, povestește că mai-

ca le sfătuia pe mame să-și iubească mult copiii și să le arate asta:

„Să-ți iubești mult copiii. În felul acesta se vor mântui. Iubirea mamei pentru copil este alfa și omega”.

Creșterea ei

Dincolo de iubirea și tandrețea îmbelșugată pe care le-a primit în anii copilăriei, maica Gavrilă a crescut între doi părinți care-i făceau toate poftele și care n-o constrâneau niciodată, poate și pentru că era un copil mereu ascultător și nu avea cerințe exagerate. Vom menționa două împrejurări, după cum ni le-a povestit fiica ei duhovnicească E.T., care arată tactica pe care au urmat-o părinții ei pentru a o crește.

Prima este faptul că, fiind sociabilă încă de mică și plăcându-i să vorbească, s-a întâlnit odată cu niște prieteni ai părinților ei și i-a invitat acasă, ca să le cânte la pianul pe care i-l cumpăraseră părinții. La întoarcerea acasă le-a povestit această întâmplare părinților ei, întrucât mințise, pentru că aceia nu-i cumpăraseră pian. Răspunsul lor a fost să nu se necăjească, pentru că-i vor cumpăra pian și-i va putea primi cum se cuvine pe acei prieteni ai lor.

A doua împrejurare este că, la o vârstă foarte tânără îi îngăduiau să se plimbe singură cu barca pe mare!

În general, încă de mică s-a obișnuit să se întâlnească cu multă lume, fiindcă părinții ei dădeau deseori recepții. Însă morala și calitatea oamenilor

erau atât de înalte încât tânăra fată n-a auzit niciodată ceva urât în acest mediu.

Un scurt istoric

Un scurt istoric despre maica Gavrilă ni-l povestește în cuvinte puține și simple părintele G.H., care a prins-o în viață în ultimii ei ani la Leros:

Încă de mică era foarte primitoare și voia să-i ajute pe oameni. După ce a terminat liceul a studiat geologia în Elveția. Iubea mult natura, care este creația Preabunului Dumnezeu. După ce și-a încheiat studiile acolo s-a mutat la Tesalonica și s-a înscris la Facultatea de Filozofie a Universității „Aristotel”. Apoi s-a mutat la Atena ca să-și caute de lucru. Timp de un an a lucrat într-o clinică de psihiatrie, iar după aceea a plecat în Anglia, având în buzunar doar o liră sterlină. Acolo a luat lecții de medicină și fizioterapie. A lucrat în diferite domenii și simultan își oferea ajutorul celor săraci și nevoiași. După aceea s-a dedicat lucrării misionare și a călătorit în diferite țări pentru a oferi ajutor material și duhovnicesc. În India, vreme de cinci ani, i-a ajutat pe leproși și bolnavi fără să ceară vreodată bani. Lucra doar pentru iubirea unuia și adevăratului Dumnezeu. În fiecare zi studia două ceasuri Sfânta Scriptură și se dedica deseori rugăciunii. O mulțime de oameni cu care se întreținea s-au botezat ortodocși, convingși de flacăra sufletului acestei maici. Cuvântul ei duhovnicesc era ca un balsam sufletească care ungea inimile întărite ale oamenilor.

Când a primit mesaj de la îngeri că a sosit ceasul să devină monahie s-a supus cu bucurie și smerenie. A fost tunsă monahie la Betania, primind binecuvântare de la părintele Amfilohie din Patmos, care i-a devenit și duhovnic, să continue și ca monahie lucrarea misionară. Și-a început iarăși călătoriile pentru a-și oferi iubirea și a vorbi despre Hristos. După aceea, la un moment dat a întâmpinat probleme la ochi, fără să înceteze câtuși de puțin călătoriile ei misionare în întreaga lume. Ultimii ani i-a trăit la Atena, Eghina, iar la urmă la Leros, unde a adormit întru Domnul în luna martie 1992, pentru a continua să se roage și să mijlocească pentru noi toți.

Prima chemare – Monahismul

*Iată roaba Domnului. Fie mie
după cuvântul tău!*³

Aflând aceste puține, dar foarte importante caracteristici despre viața ei, înțelegem că n-a fost un lucru foarte simplu să-și părăsească bogățiile, cariera și mai ales mediul ei familial îndrăgit, pentru a trăi precum păsările cerului, ca o „cerșetoare” a iubirii lui Hristos. Harul lui Dumnezeu era atât de prezent în viața ei, prezența lui Hristos era atât de intensă, atât de vădită, înfățișându-i-se atât în vederi, dar și nevăzut, prin oamenii pe care îi trimitea, încât maica Gavrilă s-a lăsat pur și simplu în brațele Lui.

Părintele nostru duhovnicesc, Gavriil, spune deseori că adevăratul monah este cel ce se lasă să fie ca o minge la picioarele oamenilor. Acest drum a fost ales conștient de maică, cu mult înainte de a îmbrăca rasa. Simțea că Dumnezeu o chema să-L urmeze. Și pentru a face asta trebuia să asculte, precum Avraam, de glasul care spune: *Ieși din pământul*

³ Luca 1, 38.

*tău, din neamul tău și din casa tatălui tău și vino în pă-mântul pe care ți-l voi arăta Eu*⁴.

Așa și maica Gavrilă, deși avea un loc de muncă statornic și foarte bun ca fizioterapeut la Kolonaki, deși venise din Anglia cu studii strălucite în domeniul ei, deși avea mulți clienți, simțea în inimă această chemare tainică și le-a părăsit pe toate definitiv. De atunci mergea acolo unde o chemau iubirea lui Hristos și nevoile oamenilor.

Jurnalul ei este plin de însemnări din călătoriile făcute prin lumea întreagă. Călătoria mereu fără bani – de altfel nici nu avea. Singurul lucru pe care-l avea era o valioară cu câteva obiecte, iar mai târziu, după ce s-a călugărit, și un carnet care atesta că este monahie.

S-a lăsat în mâinile lui Dumnezeu ca o frunză pe care vântul o duce unde vrea, ca o bucată de plastilină care-L lasă pe Dumnezeu să-i dea ce formă vrea. Repeta ca Maica Domnului: „Fie mie după cuvântul Tău”. Și pe oriunde trecea, lăsa în urma ei semnele prezenței Celui care o trimitea, Celui care o ținea în brațele Lui.

Din clipa când a rostit primul „da” la chemarea Domnului, Care i-a vorbit într-o vedenie, de praznicul Bunei Vestiri a anului 1954, îndată ce mama ei a adormit, a urmat Evanghelia în litera ei. Spunea despre asta:

„Când s-a rupt legătura cu mama mea am spus: Acolo unde vei fi Tu vei fi și eu”.

⁴ Facerea 12, 1.

Și cu frații ei avea relații foarte strânse, i-a îngrijit pe cât a putut atunci când mai târziu au avut nevoie de ea, dar mereu păstrând o legătură profund duhovnicească cu ei dincolo de cea trupească.

Mitropolitul de Teba și Livadia, Gheorghie, a fost unul dintre puținii care au vizitat-o la clinica Pammakaristos atunci când a fost internat acolo pentru o lungă perioadă fratele ei, Alexandru. Și a văzut-o odată acolo vorbindu-le aspru doctorilor, când fratele ei se afla în ultimele ceasuri și orice intervenție medicală era de-acum foarte chinuitoare: „Lăsați-l să sfârșească în pace! Să nu mai suferă”.

Își amintește că maica nu le îngăduia prietenilor ei să vină la spital pentru a o consola, ci dimpotrivă le spunea:

„Pe mine nu mă interesează să veniți la spital sau la înmormântare. Singurul lucru pe care-l vreau este ca fratele meu să meargă lângă Dumnezeu, iar voi să vă rugați pentru odihna sufletului său”.

Ea însăși s-a rugat foarte mult lui Hristos pentru mântuirea fratelui său și, după cum mărturisea, la un moment dat s-a înmuiat și, plină de neliniște, L-a rugat pe Hristos: „Doamne, ajută-l pe fratele meu”. Și atunci a auzit înlăuntrul ei un glas aspru care i-a spus: „Pentru tine este fratele tău, dar pentru Mine este fiul Meu”. A înțeles ce-a vrut să-i spună Dumnezeu și de atunci s-a liniștit și l-a lăsat în mâinile Lui. Iar la înmormântarea lui au participat doar opt oameni.

D.K. își amintește cu multă emoție ceasul când a adormit întru Domnul fratele ei, Alexandru: